

Πρόγραμμα Μορφωτικών Εκδηλώσεων (Μ.Ε.) «Επιστήμης Κοινωνία»

Η αξιοποίηση και η διάχυση της επιστημονικής γνώσης που παράγεται στο ΕΙΕ και γενικότερα η συμβολή του Ιδρύματος στην πνευματική ανάπτυξη του τόπου απασχόλησαν, κατά καιρούς, τις εκάστοτε Διοικήσεις του Ιδρύματος.

Έτσι, τον Νοέμβριο του 1979, διοργανώθηκαν με πρωτοβουλία του τότε Διευθύνοντα Συμβούλου, καθηγητή Αντώνη Κονταράτου, για πρώτη φορά οι Ειδικές Μορφωτικές Εκδηλώσεις. Κύριος στόχος, η παρουσίαση των σύγχρονων επιστημονικών επιτευγμάτων στον χώρο τόσο των θετικών όσο και των ανθρωπιστικών επιστημών καθώς και η προβολή του κοινωνικού χαρακτήρα της επιστημονικής έρευνας σ' ένα ευρύτερο κοινό. Οι εκδηλώσεις αυτές, υπό τη μορφή δύο κύκλων-σειρών εξαμηνιαίων μαθημάτων τον χρόνο, λειτούργησαν μέχρι τον Μάιο του 1988 με υπεύθυνη την κα Κωνσταντίνα Παπασταθοπούλου, βιβλιοθηκονόμο. Στους κύκλους των μαθημάτων προστέθηκαν και μεμονωμένες ομιλίες διακεκριμένων πανεπιστημιακών δασκάλων. Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 18 κύκλοι μαθημάτων που κάλυψαν τομείς όπως η βιολογία, αστρονομία, πολιτικές επιστήμες, φιλοσοφία, ιστορία, εικαστικές τέχνες, κ.ά.

Το 1993 το Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΙΕ, ύστερα από πρόταση του Διευθύνοντα Συμβούλου καθηγητή κ. Κωνσταντίνου Σέκερη, αποφάσισε τη συνέχιση αυτής της δραστηριότητας με τα ίδια κριτήρια και με την πεποίθηση ότι εκπληρώνεται ένας από τους σκοπούς του ΕΙΕ όπως αυτός σαφώς περιγράφεται στον Οργανισμό του: *Το ΕΙΕ οργανώνει ή και χρηματοδοτεί σεμινάρια, εκπαιδευτικά προγράμματα, συνέδρια, συναντήσεις σε θέματα των τομέων ανθρωπιστικών, φυσικών και τεχνικών επιστημών και ειδικότερα στις γνωστικές περιοχές των ιστορικών ερευνών της φυσικής, της χημείας, της επιστήμης υλικών και της βιολογίας, καθώς επίσης και η συλλογή, τεκμηρίωση, επεξεργασία και διάδοση πληροφοριών επιστημονικής και τεχνολογικής φύσεως στον ελληνικό και διεθνή χώρο] και προβαίνει σε επιστημονικές εκδόσεις.*

Υπεύθυνη ανέλαβε η Ελένη Γραμματικοπούλου, διοικητικό στέλεχος, ορίζεται δε και η πρώτη επιτροπή προγράμματος αποτελούμενη από τους καθηγητές Κωνσταντίνο Σέκερη, Διευθυντή IBEB και Διευθύνοντα Σύμβουλο, Χρύσα Μαλτέζου, Διευθύντρια IBE και Ελένη Γραμματικοπούλου.

Σήμερα, τη θεματική επιλογή και τον έλεγχο του Προγράμματος έχει τριμελής επιτροπή από τους καθηγητές Φραγκίσκο Κολίση, Διευθυντή IBEB, Ταξιάρχη Κόλια, Διευθυντή IBE και την Ελένη Γραμματικοπούλου.

Από το 2003, με απόφαση του Δ.Σ., παγιώνεται η ονομασία *Πρόγραμμα Μορφωτικών Εκδηλώσεων «Επιστήμης Κοινωνία»* αλλά ο σχεδιασμός τους διαφοροποιείται και εμπλουτίζονται έτσι ώστε να ανταποκρίνεται τις απαιτήσεις των καιρών. Στις δράσεις του Προγράμματος εμπίπτουν:

- η διοργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων, κύκλων ομιλιών, εκθέσεων, συνεδρίων, επιστημονικών/εικαστικών δρωμένων, εκδόσεων, η παραγωγή ντοκιμαντέρ, κ.λπ.
- η λειτουργία του βιβλιοπωλείου
- η διαχείριση των συνεδριακών/εκθεσιακών χώρων

Κάθε χρόνο διοργανώνονται έξι περίπου κύκλοι ομιλιών (Νοέμβριος – Ιούνιος) με θεματολογία που απορρέει από το αντικείμενο των ερευνητικών προγραμμάτων των ινστιτούτων του ΕΙΕ. Ως ομιλητές συμμετέχουν, κατά κύριο λόγο, οι ερευνητές του Ιδρύματος, διακεκριμένοι ερευνητές της ημεδαπής και αλλοδαπής και προσωπικότητες των γραμμάτων και των τεχνών.

Τα θέματα επιλέγονται πάντα με γνώμονα την επικαιρότητα, το ενδιαφέρον και τις ανησυχίες του κοινού, προσφέροντας με τον τρόπο αυτό μια έγκυρη επιστημονική ενημέρωση. Επί πλέον, δίδεται η δυνατότητα στους ερευνητές του ΕΙΕ να έρθουν σε επαφή με τους ενδιαφερόμενους για την επιστήμη με ένα ευρύτερο ακροατήριο και να κοινοποιήσουν την πρόοδο της επιστημονικής τους έρευνας.

Τα τελευταία χρόνια τις εκδηλώσεις αυτές παρακολουθεί ένας μεγάλος αριθμός φοιτητών από όλους τους επιστημονικούς κλάδους στους οποίους χορηγείται πιστοποιητικό παρακολούθησης.

Παράλληλα, διοργανώνονται συνέδρια, εκθέσεις, συναντήσεις και συζητήσεις, μουσικά και εικαστικά δρώμενα ενώ τα κείμενα των κύκλων ομιλιών συνήθως εκδίδονται σε βιβλία.

Κύκλοι ομιλιών «Κοινωνία και Υγεία»

Από το 2001, στο πλαίσιο του Προγράμματος, πραγματοποιείται ο κύκλος «Κοινωνία και Υγεία», με στόχο την ενημέρωση της επιστημονικής κοινότητας και του ευρύτερου κοινού σε επίκαιρα ιατρικά θέματα. Οι διαλέξεις ξεκινούν με τις πιο πρόσφατες πληροφορίες για την αιτιοπαθογένεια των νόσων, που απορρέουν από τα επιτεύγματα των βασικών επιστημών, προχωρούν στην περιγραφή της κλινικής τους εικόνας, και καταλήγουν στο τι γνωρίζουμε σήμερα για τη θεραπεία αλλά και την πρόληψή τους.

Στο διάστημα των οκτώ ετών πραγματοποιήθηκαν 52 θεματικές ενότητες, συμμετείχαν 170 ομιλητές και τα θέματα επικεντρώθηκαν στις παθήσεις του αίματος, του δέρματος, των οστών και αρθρώσεων, του νευρικού συστήματος, στις καρδιαγγειακές παθήσεις, στα αυτοάνοσα νοσήματα, στις λοιμώξεις, και στις μεταμοσχεύσεις. Επιπλέον, παρουσιάστηκαν οι νέες εξελίξεις στη φαρμακευτική, στη βιοπληροφορική και στην

αξιοποίηση των βλαστικών κυττάρων. Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε σε θέματα βιοηθικής και δεοντολογίας. Αποκλειστική χορηγός του Προγράμματος ήταν η φαρμακευτική εταιρεία Novartis.

Κυριακάτικα Πρωϊνά

Τα τελευταία χρόνια (2002-2009) σχεδιάσθηκαν και πραγματοποιήθηκαν τα «Κυριακάτικα Πρωϊνά», με στόχο την προσέλκυση και συμμετοχή νέων ατόμων σε διάφορες καινοτόμες δράσεις.

Έγιναν 6 διαφορετικές θεματικές ενότητες στις οποίες συμμετείχαν 20 και πλέον ομιλητές και περίπου 100 ειδικοί, γιατροί, μουσικοχοροθεραπευτές, αφηγητές, ηθοποιοί, μουσικοί, κ.ά. Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στον σχεδιασμό πειράματων/δρώμενων με στόχο την ανάδειξη της εφαρμογής της επιστήμης στην καθημερινή μας ζωή και της σχέσης της επιστήμης με την τέχνη. Στον σχεδιασμό συμμετείχαν κυρίως νέοι επιστήμονες και ερευνητές των Ινστιτούτων θετικής κατεύθυνσης του ΕΙΕ.

Έσοδα

Τα έσοδα του Προγράμματος προέρχονται από τις χορηγίες, τις ενοικιάσεις εκθεσιακών/συνεδριακών χώρων, τις διάφορες συνεργασίες με τρίτους, τις πωλήσεις των βιβλίων και DVD

Διοργάνωση

Για την προβολή των εκδηλώσεων παράγονται ενημερωτικά προγράμματα/φυλλάδια, πανώ, αφίσες, δελτία Τύπου, διαφημιστικά μηνύματα με δωρεάν μετάδοση, μετά από έγκριση του Εθνικού Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου και ανακοινώνονται στον δικτυακό τόπο του ΕΙΕ καθώς και στις αντίστοιχες ιστοσελίδες άλλων φορέων (π.χ. ΥΠΠΟ, British Council, Γραφεία Διαμεσολάβησης κ.λπ.). Γίνονται ειδικά αφιερώματα και καταχωρήσεις στον Τύπο και σε εξειδικευμένα περιοδικά. Το Πρόγραμμα διαθέτει μία μεγάλη βάση με ταχυδρομικές διευθύνσεις που καλύπτει είτε γενικό είτε εξειδικευμένο κοινό, καθώς και ηλεκτρονικό διευθυνσιολόγιο. Οι εκδηλώσεις γίνονται κάθε Τρίτη, στις 7.30μ.μ. στο Αμφιθέατρο «Λεωνίδας Ζέρβας» του ΕΙΕ, με είσοδο ελεύθερη για το κοινό. Στο τέλος κάθε εκδήλωσης ακολουθεί συζήτηση του κοινού με τους ομιλητές. Η επικοινωνιακή υποστήριξη και προβολή όλων των εκδηλώσεων πραγματοποιείται από την Μαίρη Κοντογιάννη.

Χορηγίες

Η επιτυχία των Μορφωτικών Εκδηλώσεων «Επιστήμης Κοινωνία» έχει προσελκύσει μια σειρά συνεργασιών/χορηγιών (Πανεπιστήμια, Γαλλική Πρεσβεία-Γαλλικό Ινστιτούτο, Βρετανικό Συμβούλιο, Μουσεία, Ιδρύματα, κ.ά.).

Κατά το διάστημα 2001-2008 υπήρξε αποκλειστική συνεργασία με την φαρμακευτική εταιρεία Novartis για τη διοργάνωση του κύκλου ομιλιών

«Κοινωνία και Υγεία». Η χορηγία της κάλυπτε το συνολικό κόστος της ετήσιας διοργάνωσης του Προγράμματος.

Απολογισμός

Κατά το διάστημα της λειτουργίας του Προγράμματος «Επιστήμης Κοινωνία» (1992-2009) έχουν πραγματοποιηθεί περίπου 110 κύκλοι ομιλιών, διεθνή συνέδρια και ημερίδες, 12 εκθέσεις, 15 ντοκιμαντέρ και 52 εκδόσεις.

Το Πρόγραμμα έχει συμμετάσχει στην Εβδομάδα/Εκθεση Επιστήμης και Τεχνολογίας στο Ζάππειο (2005-2008) και έχει διοργανώσει την Εβδομάδα Ευρωπαϊού Ερευνητή με τον τίτλο «Η νέα γενιά συναντά τους Ερευνητές» (2005) στο πλαίσιο του προγράμματος *Paris*.

Βιβλιοπωλείο

Τον Νοέμβριο του 1998, με απόφαση του Δ.Σ. εγκρίθηκε η εγκατάσταση και λειτουργία βιβλιοπωλείου στο ισόγειο του κτηρίου.

Από το βιβλιοπωλείο διατίθενται οι εκδόσεις των τριών ανθρωπιστικών ινστιτούτων και του προγράμματος «Επιστήμης Κοινωνία» (380 τίτλοι) καθώς επίσης οι πολυμεσικές (multimedia) εφαρμογές και τα ντοκιμαντέρ παραγωγής του ΕΙΕ.

Το βιβλιοπωλείο εκδίδει κατάλογο των εκδόσεων του ΕΙΕ και κυκλοφορεί, σε μηνιαία βάση, σχετικό δελτίο. Επίσης, συμμετέχει στις εκάστοτε εκθέσεις βιβλίου στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη και συνεργάζεται με εκδοτικούς οίκους και βιβλιοπωλεία για την κυκλοφορία των βιβλίων του. Παράλληλα, επιδιώκεται η βιβλιοπαρουσίαση των νέων του εκδόσεων με σχετικά δελτία Τύπου στις εγκυρότερες συναφείς σελίδες του ημερήσιου και εβδομαδιαίου Τύπου.

Υπεύθυνη του βιβλιοπωλείου είναι η Μελίνα Κορόζη.

Πρόγραμμα «Ανοικτές Θύρες»

Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού αυτού προγράμματος, που στοχεύει στην προβολή των δραστηριοτήτων των ερευνητικών κέντρων της Χώρας, χρηματοδοτήθηκαν δράσεις του ΕΙΕ, που υποβλήθηκαν μέσω του προγράμματος «Επιστήμης Κοινωνία», σε συνεργασία με τους ερευνητές του ΕΙΕ.

Α' 1995-1997(χρηματοδότηση 46.650.000 δρχ. / ΕΠΕΤ II)

- Πραγματοποιήθηκαν έξι επιστημονικά ντοκιμαντέρ για τα αντίστοιχα ινστιτούτα και ένα για την προβολή του έργου του ΕΙΕ, (ελληνικά -αγγλικά)
- Εκδόθηκε έντυπο των δραστηριοτήτων του ΕΙΕ (ελληνικά-αγγλικά)

- Αναβαθμίσθηκε ο οπτικοακουστικός εξοπλισμός του Αμφιθεάτρου

Β' 1999-2000 (χρηματοδότηση 101.000.000 δρχ./ΕΠΕΤ II)

Σε συνεργασία με τη ΓΓΕΤ, για την ανάδειξη των επιτευγμάτων της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο με βασικό εργαλείο το διαδίκτυο:

- Η δημιουργία υπηρεσίας «3xE Επιστήμη-Επικαιρότητα-Ενημέρωση»
- Η δημιουργία υπηρεσίας «Ελληνικό Πρακτορείο Επιστημονικών και τεχνολογικών ειδήσεων στο διαδίκτυο-AlphaGallileo-Hellas
- Ειδικές επιστημονικές εκδηλώσεις και εκδόσεις
- Η προβολή των αποτελεσμάτων των έργων του ΕΠΕΤ II, σε συνεργασία με τη ΓΓΕΤ.

Κατά το διάστημα 2006-2007 (χρηματοδότηση 150.000,00€/Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα και συμπληρωματική χρηματοδότηση ύψους 56.000,00€ από χορηγίες ΥΠΠΟ, Αγροτουριστική και Chrysler) πραγματοποιήθηκαν τρεις δράσεις:

- «Στα Βήματα του Πausανία» σε συνεργασία με τη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη-Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών που περιελάμβανε:
  - α) Δύο εκθέσεις και τριήμερο Διεθνές Συμπόσιο (24 ομιλητές), στο ΕΙΕ και στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη
  - ε) Έκδοση του ομώνυμου τόμου, ελληνικά/αγγλικά (2.000 αντίτυπα)
  - στ) Χάρτης των διαδρομών του Πausανία, διαστάσεων 1μΧ1μ., σε 1.000 αντίτυπα.
  - δ) Κύκλο μορφωτικών διαλέξεων (7 ομιλητές)
  - γ) Παραγωγή του αντίστοιχου ιστορικού ντοκιμαντέρ, 55'
- Παραγωγή ενός ντοκιμαντέρ «Φυσικής Περίπλους», που μαζί με την αντίστοιχη έκδοση (2.000 αντίτυπα) διανέμεται στα Λύκεια της χώρας.
- Η λειτουργία Σχολείου σχεδιασμού φαρμάκων με τη συμμετοχή φοιτητών/μεταπτυχιακών, η κατασκευή ενός τρισδιάστατου μοντέλου πρωτεΐνης φαρμάκου και έκθεση posters/ επιστημονικών φωτογραφιών. Η δραστηριότητα αυτή με τη χορηγία της φαρμακευτικής εταιρείας Novartis, συνεχίστηκε και κατά το 2008.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας», Αρχαιολογία της Πόλης των Αθηνών.

Το πρόγραμμα αναφέρεται στην ψηφιοποίηση κειμένων (ελληνικά-αγγλικά) που περιέχονται στην ομώνυμη έκδοση του Προγράμματος των

Μορφωτικών Εκδηλώσεων του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (Αθήνα 1996). Είναι εμπλουτισμένο με νέα κείμενα που προέρχονται από τη συλλογή φιλολογικών πηγών και μαρτυριών (στην πρωτότυπη μορφή και σε νεοελληνική μετάφραση) και με νέο εικονογραφικό υλικό (από τη συστηματική φωτογράφιση τόπων και μνημείων όσο και από την προγενέστερη βιβλιογραφία).

Καλύπτει την ιστορική διάρκεια της πόλης των Αθηνών από τα προϊστορικά χρόνια μέχρι τη σύγχρονη εποχή.

Στο πρόγραμμα έχει ενταχθεί και το ντοκιμαντέρ "Αιδ' ες Αθήναι...." ένα αφιέρωμα στα νεοκλασικά κτίρια της Αθήνας.

Υπεύθυνος του έργου που γίνεται στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» είναι ο κ. Ν. Γ. Μοσχονάς, διευθυντής ερευνών στο Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών. Μαζί του συνεργάζεται ο κ. Λ. Καλλιβρετάκης (ΙΝΕ) για τη νεότερη περίοδο ενώ η κυρία Ελένη Γραμματικοπούλου διενεργεί τον συντονισμό του έργου.

Για το πρόγραμμα «ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑ» και για τις εκδόσεις γενικότερα μπορεί κανείς να επισκεφθεί την ιστοσελίδα του Ιδρύματος <http://www.eie.gr>

Ελένη Γραμματικοπούλου
Υπεύθυνη Μορφωτικών Εκδηλώσεων